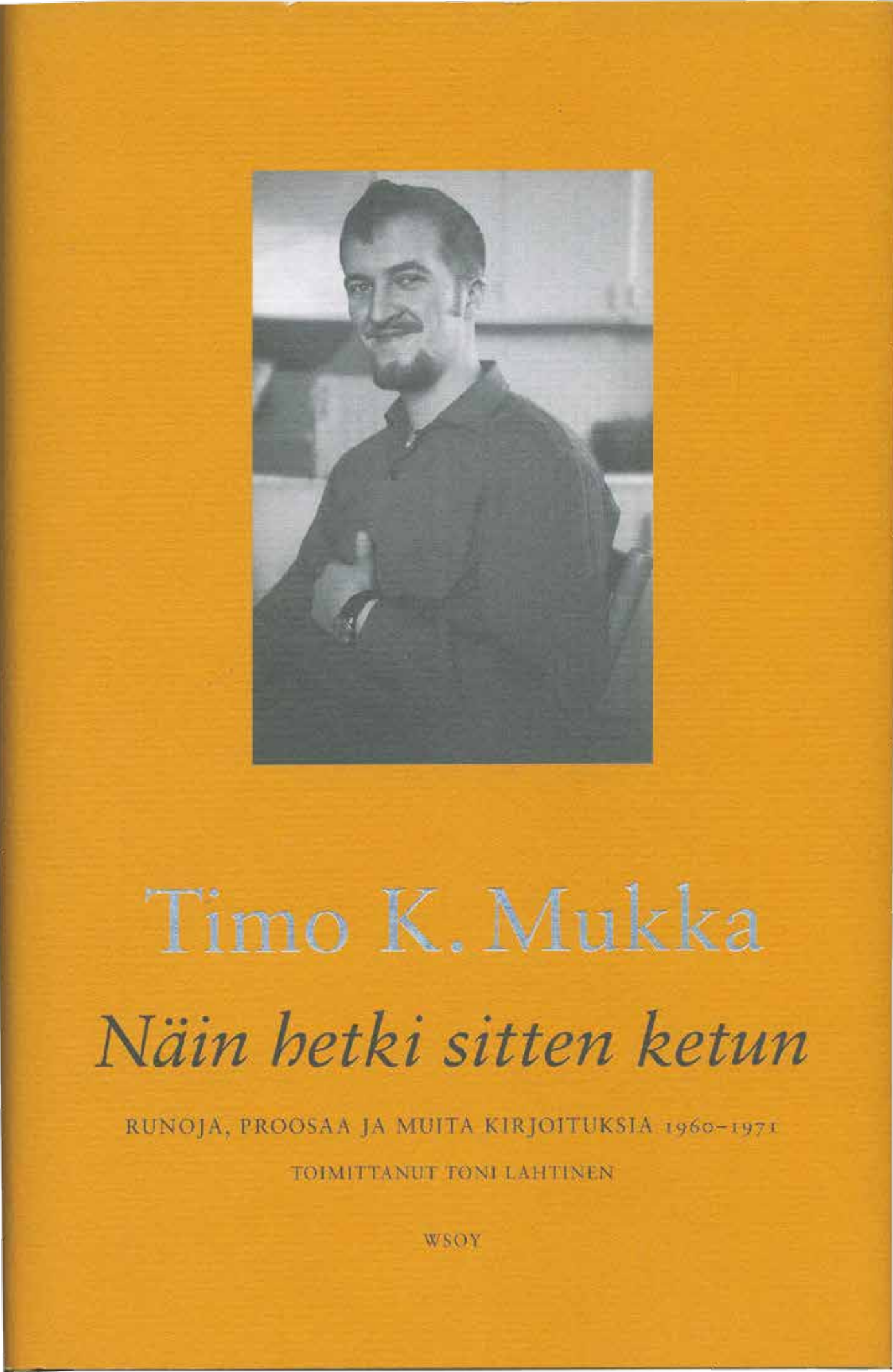

NÄIN HETKI SITTEN KETUN

RUNOJA, PROOSAA JA MUITA KIRJOITUKSIA 1960–1971

TOIMITTANUT TONI LAHTINEN 2010

Postuumin kokoomateoksen esipuheeksi Toni Lahtinen luo ”kirjallisuushistorialliset lavasteet aaveille, rakastetuille, sankareille, koirille, ketuille ja taistelulle pikkuporvareita vastaan”. Timo K. Mukan kirjallinen jäämistö Tuula Mukan arkistossa oli tutkijalle odottamattoman runsas ja monipuolinen: se sisälsi muun muassa julkaisemattoman romaaniä-sikirjoituksen *Toivo* ja hävinneeksi luullun runokokoelman *Tuula Mukan kuu*.

Lahtisen toimittamassa kokoelmassa on kaksi päälukua: ensimmäinen sisältää aiemmin julkaisemattomia romaaneja, novelleja, kuunnelman ja runokokoelman, jälkimmäinen eri lehdissä julkaistuja monenlaisia kirjoituksia, jotka on teokseen ryhmitelty lajeittain, runoja, proosaa ja lehtiartikkeleita. Epilogin asemesta Lahtinen päättää kokoelman Mukan tekstiin vuodelta 1970, jolloin oli julkaistu kaksi hänen viimeiseksi jäänyttä teostaan.

Kirjailija pohtii omaa tuotantoaan, kriitikoiden häneen lyö-mää leimaa ja kirjoittamista. Ensimmäistä julkaistua kir-jaansa hän alkoi kirjoittaa vuoden 1963 alussa. Lahtinen osoittaa Mukan omien tekstien kokoelmalla, miten mää-rätietoisesti Timo K. Mukka loi uraansa ja miten tuottelias ja yhteiskunnallisesti osallistuva hän oli sanataiteessaan ja muussa kirjoittamisessaan.

Vuonna 2011 Timo K. Mukan perikunta lahjoitti koko kir-jallisen jäämistön Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle, jos-sa aineisto on tutkijoiden käytettävissä. Samana vuonna perikunta lahjoitti Mukan kuvataideteokset ja luonnokset Ateneumiin.

”Kettu-kirja” sisältää:

I TOUKOKUUN PÄIVIÄ JA ÖITÄ: KIRJOITUKSIA PÖYTÄLAATIKOSTA

Ihminen ja hänen olemuksensa, kirjoitelma 1960–1962
Nimeämätön savottaromaani 1960
Isän lähtö, novelli 1964
Nimeämätön kirjoitus Timosta ja Tuulasta 1964
Tuula Mukan kuu, runokokoelma 1967
Toivo, romaani 1964
Sankarihymni, kuunnelma 1965
Katkelma laajemmasta laulelmasta, novelli 1965
Sakari ja Frans, novelli noin 1964

II TAISTELULAULUJA, HÄVÄISTYSJUTTUJA JA MUITA LEHTITÖITÄ: KIRJOITUKSIA LEHDISTÄ

Runoja

Laulu (Rakastetulle kun kaikki on liian myöhäistä)
Pohjoinen 3/1964
Ennen sadetta Kiisa 3/1965
Maisema Kiisa 3/1965
Kaipauksen viisikymmentäneljä sanaa
Suomen Kuvalehti 23/1966
Ahdistus Kansan Tahto 19.5.1966

Lähtö Kansan Tahto 9.7.1966
*Musta Hermann*i Kevätmainingit 22/1966
IN MEMORIAM Pohjoinen 4/1966
Kadotetut Kansan Tahto 24.9.1966
Etsimättä Kansan Tahto 17.12.1966
Tasavallan taistelulaulu Kaltio 6/1967
Kaas syntymätalveen Kaleva 23.11.1970
Tietoja Christinelle Parnasso 1/1971

Proosaa

Sikermä
DX-aaja-lehdessä 1960 julkaistuja pakinoita
Kirje ja Surullinen sunnuntai
julkaistu peitenimellä Astri Kaarena Nyyrikissä ja Sinisessä Nyyrikissä 1964
Yöt keskenjääneen romaaniäskirjoituksen alku Pohjoinen 7–8/1965
Häväistysjuttu aapelimainen pakina Seura 45/1965
Koiran kuolema novellin ensimmäinen julkaistu versio Pohjoinen 3/1966
Tyttö osin omaelämäkerrallinen novelli Koti-Posti 12/1967
Liisa novellin ”Liisa pien” viittaa ”Lili Marleneen” Uusi Nainen 9/1967
Aamutunnelma
VIP 7/1969
novellia harkittiin myöhemmin kokoelmaan *Lumen pelko*
Näin hetki sitten ketun essee Suomen Kuvalehti 23/1970

Lehtiartikkeleita

Unissakävelijät
Aikalainen 6/1964
Mukan ensimmäinen yhteiskuntakriittinen artikkeli julkais-tiin Pentti Saarikosken päätoimittamassa lehdessä

Kirjailijat, taiteilijat ja sosialismin rakentaminen
Kansan Tahto 3.10.1965
Yksi monista Kansan Tahdossa julkaistuista Mukan artikke-leista aiheena kirjailijan yhteiskunnallinen asema

Järjestettyä rikollisuutta vastaan
Kansan Uutiset 29.9.1965
Mukka jäsentää artikkelissa rauhanaatettaan myötäillen Pentti Linkolan pamfletin (1960) atomipasisfismia

Sukupuolisivistyneistä
Kansan Tahto 5.12.1965
Mukan vastakirjoitus Kauko Kareen kirjoitukseen, joka syyt-ti kirjailijoita sukupuolisivistyksen turmelusta. Mukka kiteyt-ti, että ”mikäli eduskunta huomenna lyö lukkoon lain, jolla nuorisolle turvataan elämään kehittymisen terveet mahdol-lisuudet ja kielletään kaupallinen saasta, ei meillä ylihuo-menna ole seksuaalihysteriaa.”

Arvostelusta
Kansan Tahto 18.11.1965
Mukan vastakirjoitus Eila Pennasen kirjoittamalle arvoste-

lulle ”Sancta simplicitas” Mukan esikoisteoksesta

Kirjailijan rahat, annetut apurahat
Helsingin Sanomat 30.8.1966
Mukka julkaisi kirjeenvaihtoaan Kirjailijaliiton kanssa, lähtö-kohtana vaatimus kirjailijapalkasta

SKP kirjailijan näkökulmasta
Kansan Tahto 11.5.1967
Mukan pitämä alustus SKP:n puoluekokouksessa Helsingissä

Mukan mielipide
Antenni 45/1967
Mukalta tilattu mielipidekirjoitus liittyyen Sankarihym-ni-kuunnelman torjumiseen radio- ja televisioteatterissa

Canarialta Joulupukin maahan
Apu 51–52/1967
Pienimuotoinen matkapäiväkirja Mukan ja Reidar Särestö-niemen riemulomasta Gran Canarialla syksyllä 1967. Muk-ka vastusti Niilo Tarvajärven ajatusta Joulupukin maan pe-rustamisesta Korvatunturille.

Pitäisikö perustaa Pohjoinen Tasavalta?
Apu 10/1968
Mukka jatkaa keskustelua ja kommentoi Matti Kuusen eh-dotusta pohjoisen kulttuurisesta itsehallinnosta.

Itsetyydytystä kirjoitus koneella
VIP 4/1968
Intiimi kirjoitus seksuaalisuuden ja luovan työn yhteyksistä

SKP, SKP, miksi et jo kuole?
Pohjoinen 6/1968
Mukan artikkeli oli Hämeen Yhteistyön tilaama SKP:n 50-vuotisuuden juhlistamiseksi, mutta Pohjoisen toimituk-sen saatesanojen mukaan sitä ei ”jostain syystä” julkaistu.

Ammattini häpeällinen?
Hämeen Yhteistyö 6.11.1970
Mukan erokirje Kirjailijaliitolle julkaistiin lehdessä ja sen ohessa Mauri Sirnön kolumni, jossa kysyttiin, joutuvatko kirjailijamme toistamaan Aleksi Kiven kohtalon vielä sata vuotta Seitsemän veljeksen ilmestymisen jälkeen. Mukan kirje päättyy seuraavasti:

”Valitessani kirjailijan ammatin olen tehnyt perustavaa laatua olevan valinnan ja sikäli peruuttamattoman, ettei ammattitaitoni ja koulutukseni anna myöten vaihtaa am-mattia tai hankkia sivuelinkeinoa. Olisi myös kirjallista huo-ruutta rahoittaa luova työ muun ammatinharjoittamisella. Sen vuoksi näen ainoana vaihtoehtona kohdallani tehdä kaikki voitava koko kirjailijakunnan taloudellisen aseman parantamiseksi.
Näissä mietteissä toivotan kirjailijaliitolle menestymis-tä ja rauhaa ja toivon, ettei kukaan liiton jäsenistöstä kä-sittäisi eroamistani henkilökohtaisena epäluottamuksen osoituksena.”